

OZNAČOVÁNÍ WELFARE ZVÍŘAT PŘI UVÁDĚNÍ POTRAVIN NA TRH V EVROPSKÉ UNII

ANIMAL WELFARE LABELLING WHEN PLACING FOOD ON THE MARKET IN THE EUROPEAN UNION

Novotná Kružíková Kamila a Mačáková Petra

Ústav ochrany a welfare zvířat a veřejného veterinárního lékařství, Fakulta veterinární hygieny a ekologie,
Veterinární univerzita Brno, Česká republika

Welfare/dobré životní podmínky zvířat

- obecně stav fyzického a psychického zdraví zvířete žijícího v souladu se svým prostředím
- zahrnuje jak fyzickou zdatnost, tak i pocit spokojenosti,
- mnohem více než pouhé vyloučení utrpení
- Hlavní zásady formulovala britská rada pro ochranu hospodářských zvířat (Farm Animal Welfare Committee – FAWC (od r. 2019 Animal welfare committee - AWC)

Koncepce pět svobod

Tabulka 1: Pět svobod podle britské rady pro ochranu hospodářských zvířat (Webster, 1999)

svoboda od žízně, hladu a podvýživy	bezproblémový přístup k čerstvé vodě a krmivu dostačujícímu k zachování plného zdraví a síly
svoboda od nepohodlí	poskytnutím vhodného prostředí včetně přístřeší a pohodlného místa k odpočinku
svoboda od bolesti, zranění a nemoci	pomocí prevence nebo rychlé diagnózy a léčení
svoboda uskutečnit normální chování	poskytnutím dostatečného prostoru, vhodného vybavení a společnosti zvířat téhož druhu
svoboda od strachu a úzkosti	zabezpečením podmínek, jež vylučují mentální strádání

LEGISLATIVA

WELFARE ZVÍŘAT

Evropské předpisy přispívající k dobrým životním podmínkám zvířat

- směrnice Rady 98/58/ES o ochraně zvířat chovaných pro hospodářské účely
- směrnice které stanoví minimální požadavky na ochranu vybraných druhů zvířat
 - směrnice Rady 1999/74/ES, kterou se stanoví minimální požadavky na ochranu nosnic
 - směrnice Rady 2007/43/ES o minimálních pravidlech pro ochranu kuřat chovaných na maso
 - směrnice Rady 2008/119/ES, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu telat
 - směrnice Rady 2008/120/ES, kterou se stanoví minimální požadavky pro ochranu prasat – implementované do české vyhlášky č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat
- nařízení Rady (ES) č. 1/2005 o ochraně zvířat během přepravy a souvisejících činností
- nařízení Rady (ES) č. 1099/2009 o ochraně zvířat v době porážky

OZNAČOVÁNÍ POTRAVIN

Nařízení EP a R č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům

Povinné označování chovu

Chov v ekologickém zemědělství

dle nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2018/848

Zajištění pohodlí zvířat a jejich dobré životní podmínky a specifické potřeby v závislosti na druhu, plemeni a věku zvířat.

- etologické potřeby zvířat
- na zajištění dobrých životních podmínek zvířat ve smyslu
 - dostatečného prostoru
 - aby zvířata mohla zaujímat všechny přirozené polohy
 - provádět přirozené pohyby,
 - u žádného druhu hospodářských zvířat se nepovoluje používat klece, boxy a etážové plošiny.
- Specifikace v příloze II Podrobná pravidla produkce

Metoda chovu nosnic
dle Nařízení Komise (ES) 589/2008 je v kódu producenta na vejci číslo „1“ pro vejce nosnic ve volném výběhu „2“ pro vejce nosnic v halách „3“ pro vejce nosnic v klecích „0“ pro vejce nosnic chovaných v souladu s požadavky ekologického zemědělství

Obr. č. 3 Kód producenta na vejci (kód 2: chov nosnic v halách)

Obr. č. 2 Nosnice v ekologickém zemědělství

Od r. 2012 v EU lze nosnice chovat pouze v tzv. obohacených klecích (větší prostor, obsahují snášková hnízda, mají napájecí a krmné systémy, Popeliště, trusný pás, zařízení pro sběr vajec, možnost obrušovat si drápy. V České republice byl novelou zákona na ochranu zvířat proti týrání (zákon č. 501/2020 Sb.) přidán § 12h, který zakazuje klecový chov nosnic včetně chovu v obohacených klecových systémech, a to s účinností od 1. ledna 2027.

Iniciativa „End the cage age“ “Konec doby klecové”

- podepsalo 1,4 milionu lidí z celé Evropské unie
- vyzvali poslanci Evropského Parlamentu dne 10. června 2021 Komisi, aby do roku 2027 předložila zákaz klecového chovu zvířat v Evropské unii, a to nejen pro nosnice, ale i pro další druhy hospodářských zvířat.

Obr. č. 1 Logo Evropské unie pro ekologickou produkci („eurolist“) a české logo „biozebra“
Zdroj: na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/848 a vyhlášky č. 16/2006 Sb. upraveno autory

LOGO WELFARE NA POTRAVINÁCH???

Strategie Farm to fork

- Rada EU zvažila možnosti pro vyznačování údajů o dobrých životních podmínkách zvířat
- Komise zřídila pracovní skupinu, která pomáhá komisi se shromažďováním údajů o předchozích zkušenostech s označováním welfare na potravinách.

Výsledkem je že

- Komise by měla na konci roku 2023 zveřejnit legislativní návrh nařízení o označování dobrých životních podmínek na potravinách,
- štítek o dobrých životních podmínkách zvířat by měl být povinný
 - měl by mít nastaveny přísnější kritéria welfare pro zvířata než je stávající legislativa
 - měl by být víceúrovňový, zahrnovat všechny fáze produkce od chovu přes přepravu až po porážku zvířat
 - měl by zahrnovat všechny chované druhy (včetně vodních živočichů)
 - povinnost tohoto označení by se mělo vztahovat i na dovážené produkty.

Federace veterinárních lékařů Evropy (FVE)

- Je pro vytvoření jednotné konzistentní značky Evropské unie pro harmonizaci norem pro dobré životní podmínky zvířat
- Pro všechny členské země EU
- Jednotný štítek jako spolehlivý zdroj pro informovanou volbu spotřebitelů v Evropské unii
- Navrhuje informovat spotřebitele v maloobchodních i stravovacích zařízeních o standardech dobrých životních podmínek zvířat během jejich života, tzn. za kterých bylo zvíře narozeno, chováno, přepravováno, drženo a případně poraženo, což jim umožní informovaně se rozhodnout a zároveň mít jistotu, že konkrétní dobré životní podmínky zvířat dosahují daných parametrů (FVE, 2022).

ZÁVĚR

Označení dobrých životních podmínek na potravinách v Evropské unii není zatím povinné. Logo welfare na potravinách může přinést celou řadu výhod zejména pro zvířata samotná, ale i pro spotřebitele, chovatele, výrobce i společnost jako celek. Evropská komise byla vyzvána Evropským parlamentem v roce 2022, aby navrhla harmonizovaný a povinný rámec Evropské unie se společnými požadavky pro dobrovolné označování týkající se dobrých životních podmínek zvířat, který bude vycházet z pravidel Evropské unie.